

Welzijnsvisie Valkenswaard

Oktober 2008

Inhoudsopgave

	Bladzijde
1. Inleiding	1
2.1 Positionering van de welzijnsvisie	1
2.2 Positionering van de welzijnsvisie ten opzichte van de oude Welzijnswet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	2
2.3 Structuur uitwerking welzijnsvisie in het welzijns/breed Wmo- meerjarenplan, subvisies, beleidsnotities en activiteitenprogramma's	4
3.1 Het begrip welzijn	5
3.2 Psychologische benadering van het begrip welzijn	5
3.3 Rechten van de mens	6
4. Het belang van een welzijnsvisie	7
4.1 Relevante elementen uit de SWOT-analyse van de totale toekomstvisie	8
4.2 Overzicht van het welzijnsterrein	9
5. Welzijnsvisie	10
5.1 Checklist	11
6. Nawoord	12

Bijlage 1 : Overzicht met planning van beleidsnotities

Bijlage 2: Universele verklaring van de rechten van de mens

1. Inleiding

Al enige tijd heeft de gemeenteraad van Valkenswaard de wens om een welzijnsvisie op te stellen, die een richting geeft aan alle beleidsterreinen en uitvoeringsprogramma's op het vlak van welzijn. Als start van dit traject heeft de gemeenteraad in maart 2007 divers kaders meegegeven voor de invulling van deze welzijnsvisie. Tevens is er een werkgroep in het leven geroepen. Deze werkgroep bestond uit enkele raadsleden, twee externe leden op persoonlijke titel en ambtelijke ondersteuning. Deze werkgroep heeft meegedacht bij een eerste ideevorming. Dit heeft geleid tot een kaderdocument dat 31 januari 2008 besproken is tijdens een thematische raadsbijeenkomst en vervolgens per brief op 29 februari 2008 aan het college ter verdere formulering van de brede welzijnsvisie is aangeboden. Dit kaderdocument is mede bepalend geweest hoe deze notitie verder is ingevuld.

2.1 Positionering van de welzijnsvisie

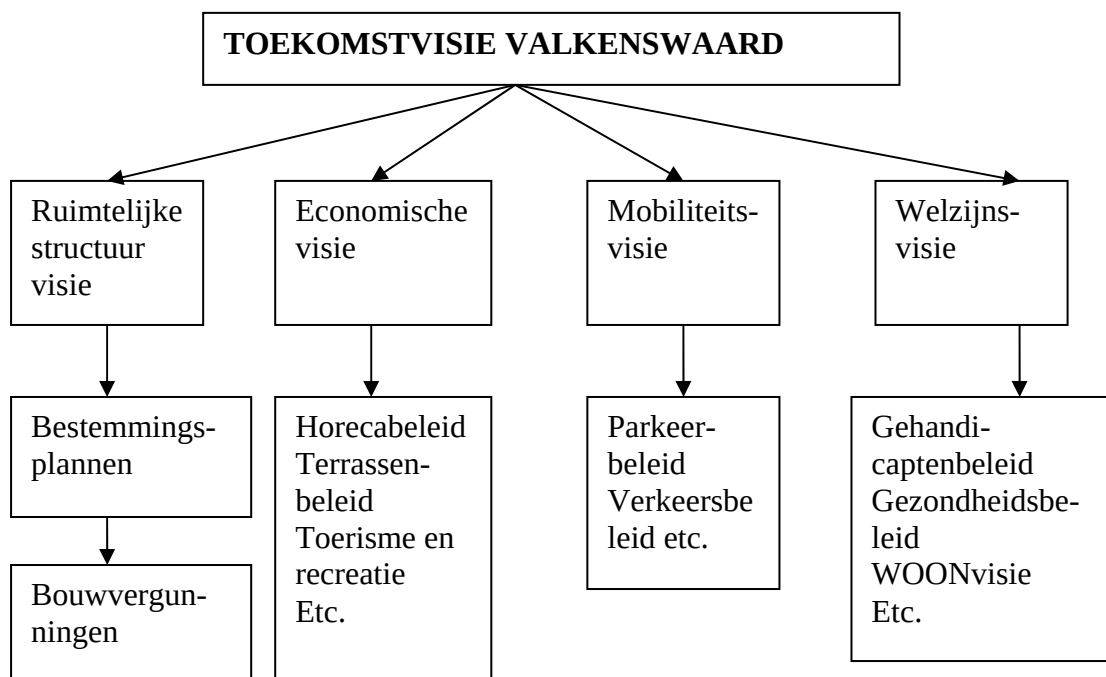
In Valkenswaard wordt momenteel gewerkt aan een algemene toekomstvisie. Hierin wordt een beeld geschetst van Valkenswaard zoals Valkenswaard er idealiter in 2030 uit zou moeten zien. Deze algemene toekomstvisie is richtinggevend voor alle onderliggende visies, beleidsstukken en uitvoeringsactiviteiten.

De vier onderliggende richtinggevende visies in de gemeente Valkenswaard zijn:

- de ruimtelijke structuurvisie
- de economische visie
- de mobiliteitsvisie
- de welzijnsvisie

Die vier onderliggende visies worden op hun beurt uitgewerkt in diverse beleidsnotities met bijbehorende uitvoeringsprogramma's. Deze notitie geeft de verdere uitwerking van de welzijnsvisie.

In schema ziet dit er als volgt uit:

2.2 Positionering van de welzijnsvisie ten opzichte van de oude Welzijnswet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wmo draagt ertoe bij dat álle burgers kunnen participeren in de samenleving. De Wmo is van kracht sinds 1 januari 2007 en verving de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG) en delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De gemeente voert de Wmo uit en heeft veel beleidsvrijheid om de uitvoering zelf vorm te geven. Hierdoor kan de uitvoering per gemeente verschillen.

Om de Wmo de nodige richting te kunnen geven is een welzijnsvisie ook van groot belang. Bij de kaderstelling door de gemeenteraad, waar in de inleiding over gesproken is, is genoemd dat de welzijnsvisie een bredere insteek moet hebben dan een smalle Wmo-benadering. Hierna volgt een overzicht van de onderwerpen die de Welzijnswet specifiek benoemde en het overzicht van prestatievelden die de Wmo benoemt om verschillen inzichtelijk te maken.

Welzijnswet juni 1994	Wmo 1 januari 2007
<i>Doelstelling Welzijnswet</i> Welzijnsbeleid: de gezamenlijke inspanning van de overheden op maatschappelijk en sociaal-cultureel terrein, die tot doel heeft, in samenwerking met het particulier initiatief en andere betrokkenen: 1°. de ontplooiingsmogelijkheden van mensen te vergroten en hun zelfredzaamheid alsmede hun deelname aan de samenleving te stimuleren mede om te voorkomen dat mensen in een achterstandspositie geraken; 2°. de personen die in een achterstandspositie zijn geraakt mogelijkheden te bieden hun positie te verbeteren; 3°. het welbevinden van personen in de samenleving op andere wijze te bevorderen	<i>Doelstelling Wmo</i> Het maatschappelijke doel van de Wmo is ‘meedoen’. De wet moet er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. De Wmo dringt niet enkel aan op meedoen in de maatschappij, maar ook op meedoen bij de beleidsontwikkeling. De gemeente kent haar inwoners beter dan de Rijksoverheid. Daarom stelt de Wmo dat de gemeente samen met haar inwoners het beleid beter op maat kan ontwikkelen.

<i>De Welzijnswet was van toepassing op de volgende terreinen van het welzijnsbeleid:</i> a. welzijn jeugd, behoudens voor zover de Wet op de jeugdzorg van toepassing is; b. kinderopvang; c. maatschappelijke dienstverlening; d. maatschappelijke opvang, waaronder sociale pensions en vrouwenopvang; e. verslavingsbeleid, behoudens voor zover de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten van toepassing is; f. sociaal-cultureel werk; g. emancipatie; h. sport; i. welzijn ouderen, behoudens voor zover de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten van toepassing is; j. welzijn gehandicapten; k. welzijn etnische minderheden en groepen personen die in een met etnische minderheden vergelijkbare positie verkeren, behoudens voor zover de Wet inburgering nieuwkomers van toepassing is. l. dienstverlening ten behoeve van door de Tweede Wereldoorlog getroffen; m. activiteiten in het kader van de viering van de bevrijding, de voorlichting over en herdenking van de gebeurtenissen gedurende de Tweede Wereldoorlog.	<i>De Wmo is van toepassing op de volgende terreinen (prestatievelden):</i> 1°. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten; 2°. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden; 3°. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning; 4°. het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers; 5°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem; 6°. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer; 7°. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd; 8°. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen; 9°. het bevorderen van verslavingsbeleid.
--	---

Zoals uit het bovenstaande overzicht te concluderen is, is dat de Wmo een wat minder doelgroepengerichte benadering kiest, maar meer spreekt over mensen met een beperking in het algemeen. De Welzijnswet spreekt daarentegen over specifieke doelgroepen, zoals jeugd, ouderen, gehandicapten, etnische minderheden en vergelijkbare groepen, getroffen door de Tweede Wereldoorlog. De Wmo spreekt zich niet specifiek meer uit over de terreinen sociaal-cultureel werk, maatschappelijke dienstverlening, emancipatie, sport en activiteiten in het kader van herdenking en voorlichting over gebeurtenissen gedurende de Tweede Wereldoorlog. Ook kinderopvang is als

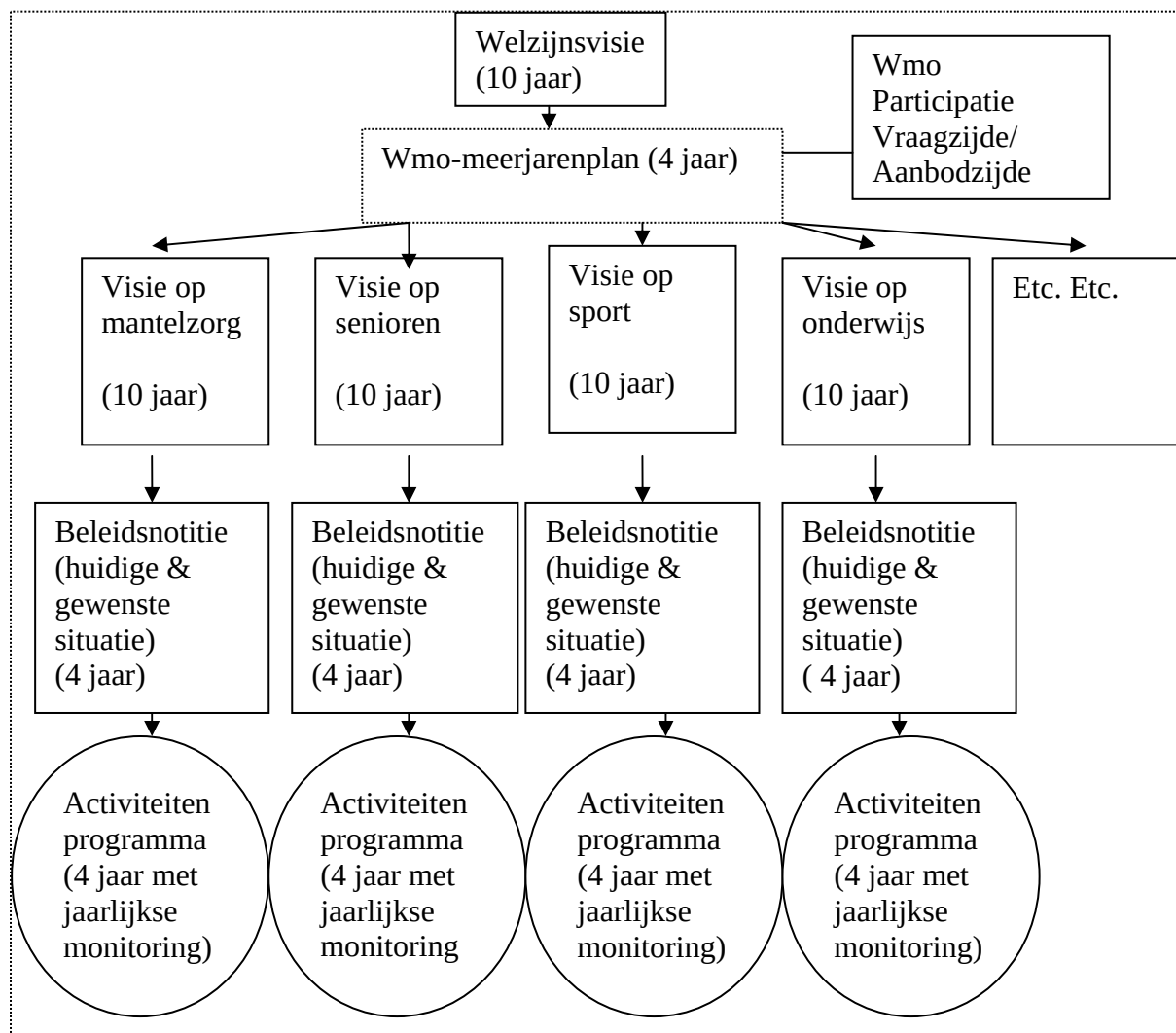
onderwerp weggevalen. Verder komen de onderwerpen overeen (maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid).

Conform de wens van de gemeenteraad dient binnen Valkenswaard de Wmo breed benaderd te worden. Alle onderwerpen die in de oude Welzijnswet wel expliciet genoemd zijn dienen hun plaats in de welzijnsvisie en uiteindelijk bij de uitvoering van de Wmo te krijgen. De gemeenteraad wil zelfs nog verder gaan dan dat. Ook allerlei aanpalende terreinen zoals onderwijs en kunst & cultuur etc. dienen hun basis te vinden in de welzijnsvisie en een plaats te krijgen in de uitvoering van de Wmo.

2.3 Structuur uitwerking welzijnsvisie in het welzijns/breed Wmo-meerjarenplan, subvisies, beleidsnotities en activiteitenprogramma's

De welzijnsvisie zou, op voorwaarde dat de Wmo breed benaderd wordt zoals hiervoor is beschreven, ook Wmo-visie kunnen heten. Omdat welzijn toch een bredere benadering lijkt te impliceren zullen we de visie in het vervolg welzijnsvisie blijven noemen. Deze visie heeft de houdbaarheid van minimaal 10 jaar, tenzij er zich koersbepalende onverwachte ontwikkelingen voordoen. De Wmo verplicht de gemeenteraad om over een vierjarenbeleidsplan te beschikken. Dit beleidsplan zullen we dan ook het Wmo-meerjarenplan noemen in het vervolg, wetende dat dit het brede terrein van de welzijnsvisie bestrijkt.

In Valkenswaard wordt vervolgens gekozen om per deelterrein op het welzijnsvlak een visie neer te zetten, zodat de deelnotitie de gewenste richting krijgt. De deelvisies dienen te matchen met de totale welzijnsvisie en hiermee niet in tegenspraak te zijn (coherent). Visies hebben een langere houdbaarheidsduur dan beleidsplannen. Een visie moet minstens 10 jaren houdbaar zijn. De beleidsplannen strekken zich uit over een viertal jaren. Activiteitenplannen hebben een nog kortere doorlooptijd van maximaal 1 tot 2 jaar. Zie hierna het schema:

In de bijlage van deze notitie is een overzicht opgenomen van de nu lopende onderwerpen op het gebied van de Wmo, de uitgebreidere welzijnsterrein en aanpalende terreinen met bijbehorende tijdsplanning. De in het laatste schema opgenomen visies, beleidsnotities en activiteitenprogramma's (de onderste drie lagen) zijn in praktijk tot nu toe verwerkt in per onderwerp één notitie. Bij herziening van beleidsnotities dient rekening gehouden te worden met de verschillende lengten van de houdbaarheid van de drie delen van de beleidsnotities.

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid de visies en beleidsnotities vast te stellen, inclusief de activiteitenprogramma's, aangezien voor deze programma's in vele gevallen budget benodigd is. Eens per jaar ofwel tweejaarlijks wordt aan de gemeenteraad een terugkoppeling gegeven inzake de uitvoering van de plannen. Bijstelling van activiteitenprogramma's zonder dat daar extra middelen voor benodigd zijn behoort tot de bevoegdheid van het college.

3.1 Het begrip welzijn

Er zijn vele definities van het begrip welzijn te vinden. Hierna volgen drie definities die elkaar aanvullen en waarmee we in deze visie verder uit de voeten kunnen.

Welzijn

Let op: Spelling (deels) uit 1864: o. [geen meervoud] welvaart, geluk, voorspoed; goede gezondheid; op uw -! (heildronk).

Welzijn is het welbevinden van mensen in lichamelijk en geestelijk opzicht. Welzijn is iets dat mensen individueel beleven. Welzijn heeft niet alles te maken met welvaart. Ook zonder welvaart kunnen mensen zich lichamelijk en geestelijk goed voelen. Omgekeerd kunnen bepaalde gevolgen van welvaart een bedreiging zijn voor het welzijn. Welzijn wordt meer bepaald door sociale stabiliteit en culturele bloei dan door economische vooruitgang.

Onder welzijn wordt een zekere mate van materiële en immateriële tevredenheid begrepen. In de economie is het de *mate waarin de bevolking zich in zijn behoeften bevredigd acht*. Dat heeft als consequentie dat het niet alleen om materiële dingen, maar ook om immateriële zaken gaat. Zo kan bijvoorbeeld het weer of het politieke klimaat van invloed zijn op het welzijn, maar ook de hoeveelheid producten die de consument kan kopen, of het inkomen dat hij te besteden heeft. Hieraan gekoppeld kan ook het inkomen van de buurman een rol spelen, bijvoorbeeld in de situatie dat de buurman een nieuwe auto koopt, en de andere buurman zich dat zelf niet kan veroorloven. Dat kan tot wrijving en jaloezie leiden, en tot verlaging van het welzijn.

3.2 Psychologische benadering van het begrip welzijn

Een bekende benadering van de behoeften van een mens is natuurlijk de piramide van Abraham H. Maslow. Een mens zal zich tot een gezonde persoonlijkheid kunnen ontwikkelen en pas zeggen dat er sprake is van een mate van welzijn als de eerste levensbehoeften zijn vervuld zoals eten, drinken, slapen. Vervolgens is het hebben van bepaalde zekerheden zoals het hebben van een geschikt dak boven je hoofd en het beschikken over werk waaruit een inkomen verworven wordt.

Zijn behoeftehiërarchie ziet er als volgt uit:

1. **Organische** of **lichamelijke** behoeften, deze fysiologische behoeften houden verband met de homeostase van het organisme en het lichamenlijk evenwicht. Hieronder vallen onder meer behoefte aan voedsel, drinken en ontlasting. Opvallend is dat Maslow hieronder ook seks klasseert, evenals andere lichamenlijke zaken zoals sport en comfort.
2. Behoeftte aan **veiligheid en zekerheid**, het individu gaat beveiliging zoeken in een georganiseerde kleine of grote groep. Dit kan bijvoorbeeld de buurt, het gezin of het bedrijf zijn. Typische voorbeelden zijn: huisvesting, werk en relaties. Er wordt gepoogd dit op te vangen door een uitgebreid stelsel van sociale zekerheid.
3. Behoeftte aan **sociaal contact**, behoefte aan vriendschap, liefde en positief-sociale relaties.
4. Behoeftte aan **waardering en erkenning**, die de competentie en het aanzien in groepsverband verhogen; het belang hechten aan de status in sociaal verband.
5. Behoeftte aan **zelfontplooiing** of **zelfactualisatie**, is de behoefte om zijn persoonlijkheid en zijn mentale groeimogelijkheden te ontwikkelen en te valoriseren. Het sociale milieu is niet weg te cijferen als steunende basis van deze actualisatietendens.

De fysiologische behoefte noemde Maslow ook 'Lagere fundamentele behoefte'. De drie hogere behoeften zijn de 'Hogere fundamentele behoeften'. Belangrijk is hier het woord 'fundamenteel'. Volgens Maslow zou een niet-bevrediging van deze fundamentele behoeften leiden tot een vermindering van de volle menselijkheid en tot blokkering van de menselijke mogelijkheden. De groeibehoeftte is volgens Maslow niet fundamenteel. De persoon kan zichzelf pas verwezenlijken (groeien) als hij de fundamentele behoeften minimaal bevredigd heeft.

In deze welzijnsvisie is het van belang dat met name de eerste drie behoeften (startend bij de basis van de piramide) kunnen worden bevredigd. Op die wijze zijn inwoners zelf, indien daar behoefte aan is, beter in staat te komen tot waardering en erkenning en zelfontplooiing of zelfactualisatie. Daarbij komt dat als deze eerste drie behoeften (wederom startend bij de basis van de piramide) niet bevredigd worden, er meer sprake zal zijn van overlast, criminaliteit, verwaarlozing etc.

3.3 Rechten van de mens

Welzijn heeft alles te maken met de mensenrechten. De mensenrechten zijn gemaakt om het welzijn van mensen te beschermen. Bekendheid van mensenrechten is niet alleen belangrijk voor landen in oorlog of in grote armoede. De kracht van mensenrechten is juist dat iedereen ze kent en ze overal worden toegepast. Helaas worden ook in Nederland op regelmatige basis mensenrechten geschonden. Soms bewust, vaker onbewust omdat mensen simpelweg niet bekend zijn met onze 30 universele mensenrechten.

Iedereen heeft bepaalde rechten, gewoon omdat hij of zij een mens is. Deze rechten zijn er om ervoor te zorgen dat we met elkaar in vrede kunnen leven.

Mensenrechten kunnen in drie categorieën worden ingedeeld, in volgorde van vastlegging in internationale verdragen.

Eerste generatie: *burgerlijk-politieke rechten* (kortweg BUPO), of grondrechten, zijn van oorsprong Westerse rechten gericht op het individu. Enkele voorbeelden zijn het recht op vrije meningsuiting, godsdienstvrijheid en het recht op leven.

Tweede generatie: **economische, sociale en culturele rechten** (ofwel ESOCUL) leggen de nadruk op sociale rechtvaardigheid. Voorbeelden zijn het recht op voedsel, inkomen, onderdak en scholing. Deze rechten werden tijdens de Koude Oorlog op de agenda gezet door communistische staten, en raakten tevens populair in de Derde Wereld.

Derde generatie: **collectieve rechten** zijn nauw verbonden met de tweede generatie mensenrechten. Ze werden populair in de Derde Wereld tijdens de dekolonisatie, toen veel Afrikaanse en Aziatische staten het recht op zelfbeschikking, het recht op eigen grondstoffen, en een eerlijke welvaartsverdeling voor hun eigen volk eisten.

Deze ordening is niet sluitend, omdat mensenrechten veelal tot meerdere categorieën behoren. Het recht op leven bijvoorbeeld is zowel een **individueel grondrecht** (niemand mag zonder reden gedood worden), als een **collectief recht**: iedere etnische groep heeft het recht geen slachtoffer van genocide te worden.

Ter kennisneming zijn de mensenrechten in de bijlage toegevoegd. Deze notitie bouwt voort op deze mensenrechten.

4. Het belang van een welzijnsvisie

4.1 Relevante elementen uit de SWOT-analyse van de totale toekomstvisie

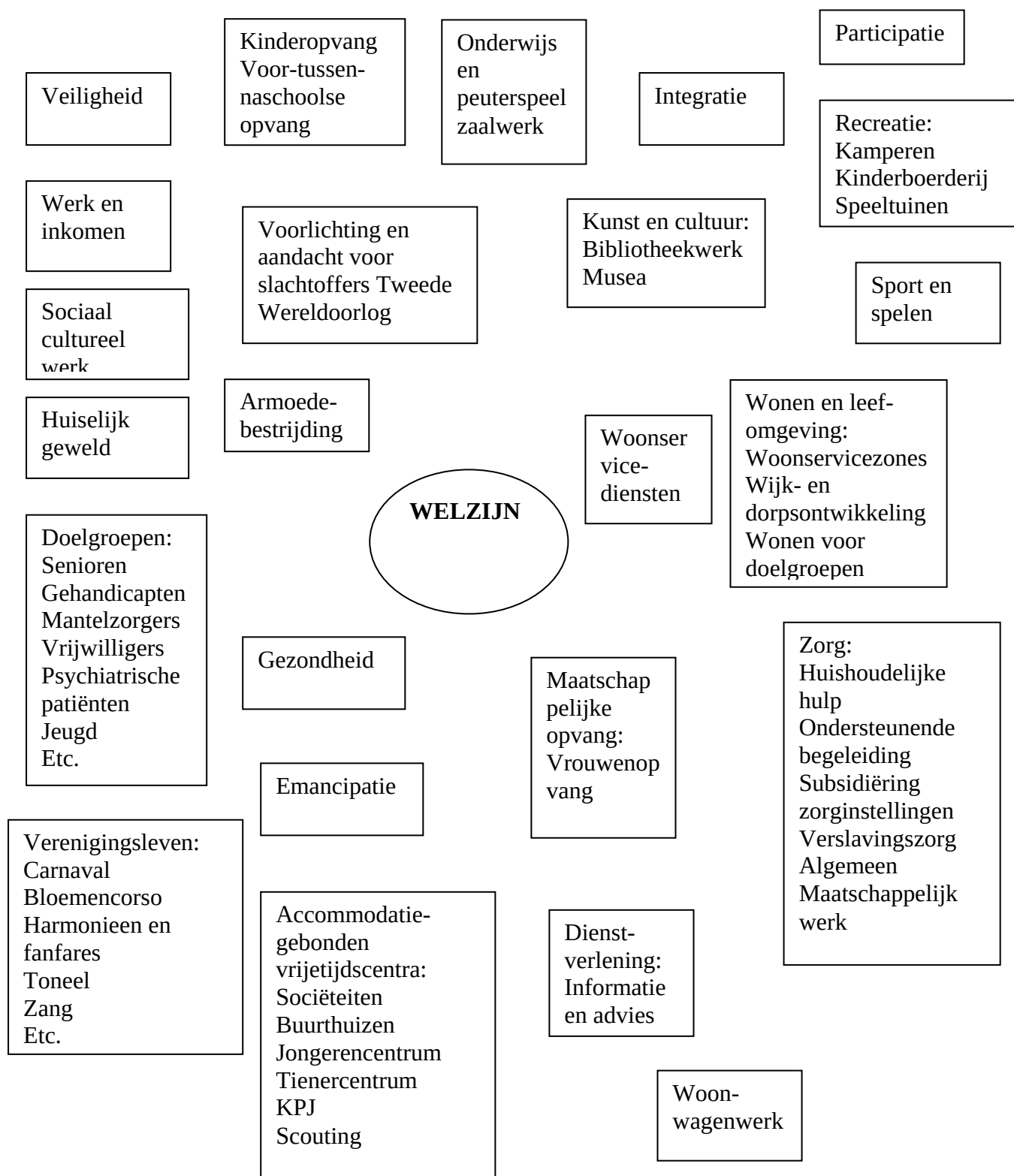
S	= Strengths	(sterkte kanten)
W	= Weaknesses	(zwakke kanten)
O	= Opportunities	(kansen)
T	= Threats	(bedreigingen)

Gelet op vele signalen van inwoners van Valkenswaard mogen wij stellen dat het goed wonen en leven is in Valkenswaard (o.a. uit de enquête leefbaarheid). Er is in dit dorp nog ruimte om te leven in een groene omgeving met veel mogelijkheden om de vrije tijd mee door te brengen (S).

Er wonen vele actieve burgers die zich op allerlei manieren verdienstelijk maken voor de samenleving. Valkenswaard is doorspekt met een actief verenigingsleven (S) en een grote sociale cohesie (S). Er is daarnaast sprake van een kwalitatief hoog en kleinschalig voorzieningenniveau met regionale aantrekkingskracht (S). Waar Valkenswaard echter voor moet waken is dat het woningaanbod voor specifieke doelgroepen (W) zoals jongeren, sociale huurders, senioren en gehandicapten onvoldoende aanwezig is. Valkenswaard heeft te maken met een grote mate van vergrijzing en ontgroening (T). Van belang is dat Valkenswaard erin investeert om het prettige leefklimaat te behouden. Niet alleen voor de reeds in Valkenswaard wonende burgers, maar Valkenswaard dient juist ook aantrekkelijk te blijven voor nieuwkomers, bedrijven etc. Brainport (O) is hierbij een kans, evenals de samenwerking met andere gemeenten (O) en de groei van de vrijetijdsindustrie (O).

Het is dus zaak te investeren in onze krachten (S) en onze kansen (O) te benutten. Hier kan de juiste invulling van de welzijnsvisie aan bijdragen. Een duidelijke welzijnsvisie heeft kan ook effect sorteren op de overige subvisies (ruimtelijke structuurvisie, mobiliteitsvisie, economische visie) en zorgen voor de voeding van de totale toekomstvisie en uiteindelijk de levensvatbaarheid van Valkenswaard.

4.2 Overzicht van het welzijnsterrein

Het welzijnsterrein is een breed terrein dat bestaat uit vele (deel)gebieden, zoals hierboven is te zien. Het overzicht is niet volledig. Om deze verschillende gebieden gelijk te kunnen richten, is het van belang een algemeen uitgangspunt in de vorm van een visie te hebben, waarop de diverse beleidsstukken geënt kunnen worden. Op die wijze zullen de diverse beleidsstukken elkaar versterken en de nodige samenhang krijgen, hetgeen de levensvatbaarheid van Valkenswaard ten goede komt.

5. Welzijnsvisie

Op basis van de voorgaande informatie kan er een streefbeeld ofwel welzijnsvisie worden geschetst.

Streefbeeld

“Valkenswaard is een aantrekkelijke gemeente waar inwoners het plezierig vinden om te *leven*, te *werken*, te *ontwikkelen* en te *ontspannen*. De inwoners gaan *respectvol* met elkaar om.

De levendige *sociale netwerken* zorgen voor een stevig *sociaal fundament*, waar *iedereen aan kan meedoen*. Inwoners zijn niet alleen actief betrokken bij de eigen leefomgeving, maar ook bij de bredere samenleving; ook hier doet iedereen mee!

De inwoners kunnen, ook als de zorgbehoeften krijgen, zo lang mogelijk in hun woning in de wijk *blijven wonen*. De inwoners worden gefaciliteerd om zo lang mogelijk *zelfstandig* te kunnen blijven, *regie* te *voeren* over hun eigen leven en *weten de weg* te vinden waar ze voor hulp en ondersteuning terecht kunnen en kunnen daar vervolgens ook voldoende gebruik van maken. Inwoners die hier niet toe in staat zijn worden *actief opgezocht* om de juiste ondersteuning te kunnen ontvangen.

De voorzieningen waarop aanspraak moet worden gemaakt dienen *betaalbaar, houdbaar, vraaggericht en toegankelijk* te zijn.

De voorzieningen dienen *samenhangend* te zijn. De gemeente wil aanbieders van welzijns'produkten' ondersteunen door de regierol op zich te nemen.”

5.1 Checklist

Hierna worden concretere toetsingscriteria weergegeven aan de hand waarvan onderliggende beleidsnotities kunnen worden getoetst. Als aan de hand van deze toetsingscriteria gewerkt wordt, wordt aan de bovenstaande welzijnsvisie recht gedaan. Deze criteria zijn in willekeurige volgorde weergegeven.

1) Verbinding met visie

In de nieuwe beleidsnotities / initiatieven anderszins dient aangegeven te worden op welke wijze de notitie / het initiatief aansluit bij de welzijnsvisie.

2) Actieve houding inwoners

Bij elk initiatief (indien van toepassing) zal worden meegenomen wat inwoners, verenigingen etc. zelf kunnen doen en/of willen (bij)betalen aan zaken.

3) Betrokkenheid / participatie

Bij elk initiatief zal aangegeven worden op welke wijze inwoners betrokken zijn. Op beleidsniveau wordt het betreffende belangenbehartigingsorgaan en de Wmo Adviescommissie Vraagzijde betrokken.

4) Vraaggerichtheid

De vraag is richtinggevend bij de beleidsontwikkeling op het vlak van welzijn binnen de gemeente Valkenswaard.

Hierbij moet wel een kanttekening worden gemaakt. Het kan niet zo zijn dat de gemeente aan elke vraag van de burger gehoor geven: het is niet altijd: ‘u vraagt en wij draaien’. Vanuit de rol als behartiger van het algemene belang, is het de plicht van de lokale overheid om de behoeften, wensen en ideeën van burgers te toetsen aan nationale, provinciale en gemeentelijke inhoudelijke, sectorale en financiële kaders.

5) Eigen verantwoordelijkheid

De inwoners zijn als eerste verantwoordelijk voor hun eigen leven. De gemeente Valkenswaard stimuleert de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de inwoners en compenseert binnen de wettelijke en financiële mogelijkheden - waar nodig - kwetsbare inwoners.

Bij deze stellingname dienen twee aandachtspunten in ogenschouw te worden genomen:

- * Niet uit het oog mag worden verloren dat er ook inwoners zijn die deze verantwoordelijkheid niet kunnen dragen en per definitie ondersteund moeten worden.
- * Zorgmijders zijn hierbij een groep waarvoor expliciete aandacht nodig is en waar zorg actief moet worden aangeboden (zogenaamde bemoeizorg).

6) Lastenverdeling

Iedere partij neemt z'n eigen verantwoordelijkheid met aandacht voor evenredige lastenverdeling:

- inzet en eigen bijdrage van de inwoners in financiële en inhoudelijke zin
- benutten van de mogelijkheden van het maatschappelijk middenveld (verenigingen, bedrijven, instellingen etc.)

7) Leefomgevingsgericht werken

Het vraaggericht werken dient zo mogelijk gerelateerd te worden aan de context waaruit de vraag komt. Zodra de vraag het individuele niveau mogelijk ontstijgt, is het de bedoeling dat gekeken wordt naar de behoefte en beleving van de vraag bij de buurtbewoners, wijkbewoners of zelfs op het totale gemeenteniveau. Ook dient te worden nagegaan welke zaken er reeds zijn die tegemoet kunnen komen aan een vraag. Dit voorkomt een ad hoc aanpak.

8) Toekomstbestendigheid

Initiatieven moeten enige mate van toekomstbestendigheid hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan specifieke maatregelen voor senioren in verband met de dubbele vergrijzing. Deze maatregelen dienen na de grote vergrijzingsgolf ook nog interessant te zijn voor de dan actuele bevolking.

9) Verbetering / integraliteit van goedlopende initiatieven

Daar waar het aanbod al goed is, zullen initiatieven vooral moeten worden gericht op verbetering of het integrale karakter versterken, bijvoorbeeld meer aandacht hebben voor de kansen om een diversiteit van doelgroepen met elkaar te integreren.

10) Behoud zelfstandigheid

Initiatieven moeten passen bij de gedachte dat inwoners over het algemeen zo lang mogelijk thuis (zelfstandig in de wijk) wensen te blijven wonen en waar mogelijk de regie over het eigen leven te kunnen behouden.

11) Algemeen voor specifiek en specifiek voor algemeen

Collectieve voorzieningen dienen zoveel mogelijk geschikt gemaakt te worden voor bijzondere (kwetsbare) doelgroepen. Dit heeft de hoogste prioriteit. Indien het niet anders kan kunnen er specifieke voorzieningen te worden gecreëerd die zo aantrekkelijk mogelijk dienen te zijn voor de bredere doelgroep.

12) Solidariteit/respect voor diversiteit

Het solidariteitsprincipe tussen generaties, etnische groepen, mensen met een goede en een slechte gezondheid, mensen met een hoog en een laag inkomen, 'kwetsbaren' en 'weerbaren' staat hoog in het vaandel. De gemeente vindt het een belangrijke opgave voor de gemeente én voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen om binding tussen mensen te bevorderen en tweedeling in de samenleving te voorkomen.

13) Betaalbaarheid

Om collectieve voorzieningen betaalbaar te houden dient altijd afgewogen te worden of voorzieningen in buurten, wijken of voor de totale gemeente moeten worden ingericht. Indien mogelijk is het wijkgericht werken voor de leefbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid wenselijk. Het financiële kader is hierbij echter leidend.

14) Sociaal netwerk / sociaal fundament

Er wordt ingezet op de continuïteit van het verenigingsleven en ontmoeting in wijken en buurten. Dit heeft een versterkende werking op de sociale cohesie. Door te investeren in een passende sociaalfysische infrastructuur op het niveau van buurt, wijk en dorp (voorzieningen, activiteiten, netwerken) voelen inwoners zich prettig /veilig in hun (directe) leefomgeving. Dit heeft een preventieve werking, bijvoorbeeld voorkoming van eenzaamheid met alle gevolgen van dien. Daarnaast blijft Valkenswaard een attractieve gemeente voor inwoners en potentiële 'nieuwkomers' (zie ook hoofdstuk 4).

15) Specifieke doelgroepen

De Wmo pleit voor een integrale benadering van de verschillende doelgroepen. In de gemeente Valkenswaard krijgen de volgende doelgroepen specifieke aandacht in de vorm van uitwerking in separate, maar wel met elkaar samenhangende beleidsnotities: jeugd, senioren, gehandicapten (incl. psychiatrie), mantelzorgers en vrijwilligers.

16) Stabiliseren / groeien inwonersaantal

Inzetten op voorzieningen (wonen, dienstverlening, zorg) voor senioren, gezien de (dubbele) vergrijzing, maar wel zodanig dat deze voorzieningen ook interessant zijn voor bijvoorbeeld starters etc. Inzetten op (kwaliteit van) voorzieningen voor jeugd (wonen, dienstverlening, zorg), zodat jeugd niet vertrekt uit Valkenswaard en jonge gezinnen blijven wonen.

17) Samenhang in voorzieningen

Ieder initiatief moet een duidelijke plaats krijgen in het geheel van bestaande voorzieningen in de gemeente Valkenswaard. Er dient sprake te zijn van samenhang. De gemeente heeft als partner in het geheel de taak om als helicopter boven de diverse voorzieningen/partijen te hangen en te zorgen voor de nodige afstemming.

18) Toegankelijkheid

Voorzieningen moeten naast bruikbaar, betaalbaar, houdbaar en vraaggericht ook toegankelijk zijn. Dit wordt zowel in fysieke als niet-fysieke zin bedoeld. Fysiek betreft de lettelijke toegankelijkheid van gebouwen etc. Niet-fysiek betreft de wijze waarop inwoners aan hun informatie kunnen komen, bijvoorbeeld via een loket of rechtstreeks.

6. Nawoord

In het voorgaande is toegewerkt naar een welzijnsvisie c.q. brede Wmo-visie. Deze visie is vervolgens verder uitgewerkt in checklist die een 18-tal aandachtspunten bevat. Mits deze checklist zorgvuldig wordt gehanteerd, zullen de onderliggende subvisies van de (deel)beleidsnotities met bijbehorende activiteitenprogramma's de welzijnsvisie verdere uitwerking geven.

Bijlage 2

UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

1.1.1.1 Preambule

Overwegende, dat erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreembare rechten van alle leden van de mensengemeenschap grondslag is voor de vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld;

Overwegende, dat terzijdestelling van en minachting voor de rechten van de mens geleid hebben tot barbaarse handelingen, die het geweten van de mensheid geweld hebben aangedaan en dat de komst van een wereld, waarin de mensen vrijheid van meningsuiting en geloof zullen genieten, en vrij zullen zijn van vrees en gebrek, is verkondigd als het hoogste ideaal van iedere mens;

Overwegende, dat het van het grootste belang is, dat de rechten van de mens beschermd worden door de suprematie van het recht, opdat de mens niet gedwongen worde om in laatste instantie zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen tyrannie en onderdrukking;

Overwegende, dat het van het grootste belang is om de ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties te bevorderen;

Overwegende, dat de volkeren van de Verenigde Naties in het Handvest hun vertrouwen in de fundamentele rechten van de mens, in de waardigheid en de waarde van de mens en in de gelijke rechten van mannen en vrouwen opnieuw hebben bevestigd, en besloten hebben om sociale vooruitgang en een hogere levensstandaard in groter vrijheid te bevorderen;

Overwegende, dat de Staten, welke Lid zijn van de Verenigde Naties, zich plechtig verbonden hebben om, in samenwerking met de Organisatie van de Verenigde Naties, overal de eerbied voor en inachtneming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden te bevorderen;

Overwegende, dat het van het grootste belang is voor de volledige nakoming van deze verbintenis, dat een ieder begrip hebbe voor deze rechten en vrijheden;

Op grond daarvan proclameert de Algemene Vergadering deze Universele Verklaring van de Rechten van de Mens als het gemeenschappelijk door alle volkeren en alle naties te bereiken ideaal, opdat ieder individu en elk orgaan van de gemeenschap, met deze verklaring voortdurend voor ogen, er naar zal streven door onderwijs en opvoeding de eerbied voor deze rechten en vrijheden te bevorderen, en door vooruitstrevende maatregelen, op nationaal en internationaal terrein, deze rechten algemeen en daadwerkelijk te doen erkennen en toepassen, zowel onder de volkeren van Staten die Lid van de Verenigde Naties zijn, zelf, als onder de volkeren van gebieden, die onder hun jurisdictie staan:

1.1.1.2 Artikel 1

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

1.1.1.3 Artikel 2

Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze Verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Verder zal geen onderscheid worden gemaakt naar de politieke, juridische of internationale status van het land of gebied, waartoe iemand behoort, onverschillig of het een onafhankelijk, trust-, of niet-zelfbesturend gebied betreft, dan wel of er een andere beperking van de soevereiniteit bestaat.

1.1.1.4 Artikel 3

Een ieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon.

1.1.1.5 Artikel 4

Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden.

1.1.1.6 Artikel 5

Niemand zal onderworpen worden aan foltering, noch aan een wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing.

1.1.1.7 Artikel 6

Een ieder heeft, waar hij zich ook bevindt, het recht als persoon erkend te worden voor de wet.

1.1.1.8 Artikel 7

Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder onderscheid aanspraak op gelijke bescherming door de wet. Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling in strijd met deze Verklaring en tegen iedere ophitsing tot een dergelijke achterstelling.

1.1.1.9 Artikel 8

Een ieder heeft recht op daadwerkelijke rechtshulp van bevoegde nationale rechterlijke instanties tegen handelingen, welke in strijd zijn met de grondrechten hem toegekend bij Grondwet of wet.

1.1.1.10 Artikel 9

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige arrestatie, detentie of verbanning.

1.1.1.11 Artikel 10

Een ieder heeft, in volle gelijkheid, recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie bij het vaststellen van zijn rechten en verplichtingen en bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning.

1.1.1.12 Artikel 11

1. Een ieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft er recht op voor onschuldig gehouden te worden, totdat zijn schuld krachtens de wet bewezen wordt in een openbare rechtszitting, waarbij hem alle waarborgen, nodig voor zijn verdediging, zijn toegekend.

2. Niemand zal voor schuldig gehouden worden aan enig strafrechtelijk vergrijp op grond van enige handeling of enig verzuim, welke naar nationaal of internationaal recht geen strafrechtelijk vergrijp betekenden op het tijdstip, waarop de handeling of het verzuim begaan werd. Evenmin zal een zwaardere straf worden opgelegd dan die, welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was.

1.1.1.13 Artikel 12

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige inmenging in zijn persoonlijke aangelegenheden, in zijn gezin, zijn tehuis of zijn briefwisseling, noch aan enige aantasting van zijn eer of goede naam. Tegen een dergelijke inmenging of aantasting heeft een ieder recht op bescherming door de wet.

1.1.1.14 Artikel 13

1. Een ieder heeft het recht zich vrijelijk te verplaatsen en te vertoeven binnen de grenzen van elke Staat.
2. Een ieder heeft het recht welk land ook, met inbegrip van het zijne, te verlaten en naar zijn land terug te keren.

1.1.1.15 Artikel 14

1. Een ieder heeft het recht om in andere landen asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging.
2. Op dit recht kan geen beroep worden gedaan ingeval van strafvervolgingen wegens misdrijven van niet-politieke aard of handelingen in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

1.1.1.16 Artikel 15

1. Een ieder heeft het recht op een nationaliteit.
2. Aan niemand mag willekeurig zijn nationaliteit worden ontnomen, noch het recht worden ontzegd om van nationaliteit te veranderen.

1.1.1.17 Artikel 16

1. Zonder enige beperking op grond van ras, nationaliteit of godsdienst, hebben mannen en vrouwen van huwbare leeftijd het recht om te huwen en een gezin te stichten. Zij hebben gelijke rechten wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan.
2. Een huwelijk kan slechts worden gesloten met de vrije en volledige toestemming van de aanstaande echtgenoten.
3. Het gezin is de natuurlijke en fundamentele groepseenheid van de maatschappij en heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.

1.1.1.18 Artikel 17

1. Een ieder heeft recht op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen.
2. Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.

1.1.1.19 Artikel 18

Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

1.1.1.20 Artikel 19

Een ieder heeft recht op vrijheid van mening en meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid om zonder inmenging een mening te koesteren en om door alle middelen en ongeacht grenzen inlichtingen en denkbeelden op te sporen, te ontvangen en door te geven.

1.1.1.21 Artikel 20

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering.
2. Niemand mag worden gedwongen om tot een vereniging te behoren.

1.1.1.22 Artikel 21

1. Een ieder heeft het recht om deel te nemen aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door middel van vrij gekozen vertegenwoordigers.
2. Een ieder heeft het recht om op voet van gelijkheid te worden toegelaten tot de overheidsdiensten van zijn land.
3. De wil van het volk zal de grondslag zijn van het gezag van de Regering; deze wil zal tot uiting komen in periodieke en eerlijke verkiezingen, die gehouden zullen worden krachtens algemeen en gelijkwaardig kiesrecht en bij geheime stemmingen of volgens een procedure, die evenzeer de vrijheid van de stemmen verzekert.

1.1.1.23 Artikel 22

Een ieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en heeft er aanspraak op, dat door middel van nationale inspanning en internationale samenwerking, en overeenkomstig de organisatie en de hulpbronnen van de betreffende Staat, de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden.

1.1.1.24 Artikel 23

1. Een ieder heeft recht op arbeid, op vrije keuze van beroep, op rechtmatige en gunstige arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid.
2. Een ieder, zonder enige achterstelling, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid.
3. Een ieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert, welke beloning zo nodig met andere middelen van sociale bescherming zal worden aangevuld.

4. Een ieder heeft het recht om vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.

1.1.1.25 Artikel 24

Een ieder heeft recht op rust en op eigen vrije tijd, met inbegrip van een redelijke beperking van de arbeidstijd, en op periodieke vakanties met behoud van loon.

1.1.1.26 Artikel 25

1. Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.
2. Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

1.1.1.27 Artikel 26

1. Een ieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lager en basisonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal openstaan voor een ieder, die daartoe de begaafdheid bezit.
2. Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen.
3. Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.

1.1.1.28 Artikel 27

1. Een ieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan.
2. Een ieder heeft het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortvloeiende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, dat hij heeft voortgebracht.

1.1.1.29 Artikel 28

Een ieder heeft recht op het bestaan van een zodanige maatschappelijke en internationale orde, dat de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, daarin ten volle kunnen worden verwezenlijkt.

1.1.1.30 Artikel 29

1. Een ieder heeft plichten jegens de gemeenschap, zonder welke de vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid niet mogelijk is.
2. In de uitoefening van zijn rechten en vrijheden zal een ieder slechts onderworpen zijn aan die beperkingen, welke bij de wet zijn vastgesteld en wel uitsluitend ter verzekering van de onmisbare erkenning en eerbiediging van de rechten en vrijheden van anderen en om te voldoen aan de gerechtvaardigde eisen van de moraliteit, de openbare orde en het algemeen welzijn in een democratische gemeenschap.
3. Deze rechten en vrijheden mogen in geen geval worden uitgeoefend in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

1.1.1.31 Artikel 30

Geen bepaling in deze Verklaring zal zodanig mogen worden uitgelegd, dat welke Staat, groep of persoon dan ook, daaraan enig recht kan ontleen om iets te ondernemen of handelingen van welke aard ook te verrichten, die vernietiging van een van de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, ten doel hebben.